

Ik ben tegenstander van de voorgestelde Asielnoodmaatregelenwet en de Wet invoering tweestatusstelsel. Deze wetten zijn ondoelmatig, onrechtvaardig, niet uitvoerbaar en zullen tot meer procedures en daarmee op meer druk op de asielketen en rechtspraak leiden. Vele organisaties, zoals de nationale politie, advocatuur, overheidsdiensten zoals bijv. de IND, kerken en vele ngo's hebben hier al op gewezen. Juristen wijzen er specifiek op dat de wetgeving onzorgvuldig tot stand is gekomen, niet aan het legaliteitsprincipe wordt voldaan, in de praktijk niet uitvoerbaar is en mogelijk het Europees Unierecht wordt geschonden.

Ik wil me in deze reactie echter beperken tot de beoogde strafbaarstelling van illegaliteit.

Al geruime jaar tijd bied ik op vrijwillige basis hulp aan vluchtelingen: asielzoekers in hun asielprocedure, statushouders en aan mensen zonder verblijfsrecht. Het zijn allen mensen die een ingrijpende beslissing hebben moeten nemen door hun eigen huis en haard te verlaten op vlucht voor oorlog en geweld. Velen van hen hebben een levensbedreigende reis moeten maken om een veilig toevluchtsoord te vinden. Van de genoemde groepen vluchtelingen zijn ongedocumenteerden de meest gedepriveerde groep: mensen die nog geen veiligheid en perspectief daarop hebben kunnen vinden. Onder vluchtelingen zijn zij veelal de meest kwetsbare groep: mensen zonder zekerheid over een veilige toekomst, met een - vaak – moeizame toegang tot zorg, zonder recht op arbeid, vrijwilligerswerk en voor meerderjarigen onder hen ook zonder recht op onderwijs. Zij behoren tot de meest gemarginaliseerde en volledig rechteloze mensen in onze samenleving. En toch dragen velen van hen bij aan onze samenleving door te werken als kinderoppas, in huishoudelijk werk, als tuinier, schoonmaker, in de horeca en zelfs in de bouw. Zij verrichten arbeid waaraan onze welvarende samenleving dringend behoefte heeft.

Inmiddels meer dan 10 jaar werk ik als vrijwilliger bij een organisatie voor hulp aan ongedocumenteerden. Centraal in onze hulp staat het samen met mensen vinden van een nieuw levensperspectief, hier in Nederland, in het land van herkomst of elders. Velen lukt het weer een nieuw perspectief te vinden. Bijna de helft van hen lukt het om uiteindelijk verblijfsrecht in Nederland te verkrijgen door een nieuwe asielprocedure te starten of op andere wijze. Zij die in tweede of latere instantie een asielverblijfsvergunning verkrijgen, tonen vaak aan dat een eerdere asielprocedure niet tot een zorgvuldig oordeel heeft geleid. Daarnaast blijkt dat voor veel asielzoekers asielprocedures onbegrijpelijk en ondoorgrondelijk zijn.

Ongedocumenteerden zijn zoals ik al eerder schreef, een rechteloze groep. Een groep mensen, buitengesloten in onze samenleving én toch deelnemend en bijdragend aan onze samenleving. Hen strafbaar maken doordat zij hier verblijven, is onrechtvaardig, inhumain en immoreel. Meerdere organisaties en personen die bezwaar maken tegen de strafbaarstelling van illegaliteit, hebben gewezen op het (bijbels) principe: "Behandel anderen zoals je zelf behandeld wilt worden". Dit is een moreel kompas, een principe dat ook het fundament van een beschaafde samenleving is. Dit principe verlaten is een eerste stap op weg naar een immorele, rechteloze en onbarmhartige samenleving. Strafbbaarstelling van illegaliteit zal zoals door o.a. wetenschappers is verklaard, niet leiden tot minder instroom van vluchtelingen en vermindering van het aantal ongedocumenteerden. Het zal er toe leiden dat mensen zonder verblijfsrecht zich nog meer moeten terugtrekken uit de samenleving: kinderen die niet meer naar school zullen durven te gaan, mensen die zorg zullen gaan mijden waardoor gezondheidsproblemen groter worden, mensen die nog eerder slachtoffer zullen worden van uitbuiting door werkgevers en van criminelen, mensen die dakloos zullen worden. Onze samenleving zal minder veilig en minder leefbaar worden. Bovendien zal strafbaarstelling de waardigheid en het zelfrespect van mensen aantasten. Mens zijn is niet strafbaar. Geen mens is illegaal.

Ik roep leden van de Eerste en Tweede Kamer op strafbaarstelling van illegaliteit fundamenteel af te wijzen, en leden van de Eerste Kamer om – meer algemeen – niet in te stemmen met de Asielnoodmaatregelenwet en de Tweestatuswet.

Willy Last,
vrijwilliger bij Stichting Gast en Vluchtelingenwerk